

Can Rosés

Rubí

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Carretera de Terrassa. 08191-RUBÍ
Emplaçament A mitja vessant d'un turó suau

Coordenades:

Latitud: 41.5058
Longitud: 2.03718
UTM Est (X): 419647
UTM Nord (Y): 4595356

Classificació

Número de fitxa 08184-50
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern
Segle XVI
Any 1581
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'interior de la casa s'ha restaurat amb molta cura.
Protecció Legal
Observacions protecció: PECPAR - Fitxa núm. 16.13
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 14603DF1995N
Autoria de la fitxa Juana Maria Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA
Data de registre de la fitxa: dj., 12/10/2000 - 02:00

Descripció

Masia del tipus IV, malgrat que amb el pas del temps ha sofert diferents ampliacions i modificacions que l'han desvirtuat. Està dividida en dues parts. Una d'elles és l'habitatge dels masovers i l'altre (remodelada darrerament), correspon al dels propietaris. Al contrari del que és habitual, l'antiga façana principal no està orientada a migdia, encara que les ampliacions posteriors han configurat a sud una de nova. Apareix una torre al nucli de l'escala. La majoria dels murs són de tàpia encara que n'hi ha de pedra. L'estructura dels forjats és variada, apareixent, segons les sales, la volta única, els revoltos i els taulers sobre llates, així com una encavalcada de coberta al cos central. A totes les peces de la part de l'habitatge dels propietaris el sostre té motllures. Algunes de les finestres tenen festejadors, i a les de la zona més antiga els dintells i brancals són de pedra. A la sala principal de la planta baixa s'hi troba un rentamans de pedra a la paret. A la sala superior del cos central el paviment el formen cairons fets a ma (PLA, s.d.). La masia és de tipus basilical amb edifici de tres cossos i portal rodó dovellat. La llinda de pedra de la finestra de la dreta du la data de 1581 i, enmig, l'anagrama de Jesús. A la porta hi ha inscrita, a més del nom de Jaume Rosés, la data de 167, moment en que entrà en possessió de la masia la família Rosés (RUFÉ, 1984a; 1997a). L'interior de la casa s'ha restaurat amb molta cura, i els seus propietaris han estat molt respectuosos amb els elements que allí restaven, encara que en estat molt malmès. Es conserven elements quotidians de la vida dels seus habitants, especialment roba del segle XIX, així com un interessant arxiu documental., que inclou uns quants pergamins. Destaquen del seu interior els sostres amb decoració de guix, els antics llums de gas carbur, conservant-se l'enginy productor de gas a la caldera, el mobiliari del XIX-XX, la roba, col·leccions d'objectes diversos, i els restes d'adequació d'una sala de volta per a la cria del cuc de seda que va ser llogada per aquesta finalitat pel propietari de la fàbrica de blondes de Rubí, que estava a cal Muntades.

Observacions:

Hi ha un safareig del segle XIX. Per la mateixa finca discorrien els torrents Grec i del Ninyo, segons es pot veure al plano de 1863 que es conserva a la masia. L'aigua venia de la mina que porta el mateix nom de la masia (a la casa es conserven dues interessants llums de ganxo que van servir per a construir el túnel d'aquesta). La casa encara conserva un entorn natural de cert interès, especialment una alzina que ha estat inventariada dins la fitxa 192. Es conserva amés a la casa una fotografia del segle XIX, que pel moment és la més antiga imatge d'aquest tipus coneguda de Rubí. La masia està ben conservada i part de les terres s'ha convertit en un polígon industrial i, en espai públic dedicat a vials i a equipaments municipals, com es el cas del polisportiu municipal (RUFÉ, 1984a; 1997a). Està documentat en el segle XVII que hi passava el camí de Sant Cugat a Terrassa (BENCOMO et alí, 1986).

Història

És una de les cases pairals més grans del terme de Rubí. Situada prop del nucli urbà, entre les carreteres de Terrassa i Sabadell. L'any 1159 s'anomenava mas Canals. Aquesta propietat pertanyia als Togores, senyors alodials del castell de Castellar del Vallès. Berenguer de Togores, canonge de la Catedral era el propietari i, el 1159, cedí el mas amb totes les seves pertinences a Berenguer de Canals i la seva muller Armengola, tot establint un cens a favor de la Catedral. El segle XIV els Canals van adquirir el mas Bobisola amb el seu molí, de la parròquia de Sant Feliu de Vilamilans. Un inventari de l'any 1461 ens descriu molt acuradament el contingut de la casa, s'assenyalant els detalls més importants, com l'existència al celler d'un cup de fusta amb capacitat per a setanta somades i diverses botes de trenta somades cadascuna. En el graner es conservaven taüts de fusta de tretze a trenta quaters que guardaven la civada i el formen. Es destaca també el "quarto de l'oli amb dotze gerres olieres grosses" o la cuina amb els "plats d'estany escudellers, obra de melica, plats de terra grossers i un bací d'aram per fer les barbes". Al menjador, un molí de pedra de Montjuïc per a moldre mostassa o setze culleres de plata amb cues entortolligades. També consten algunes joies com un paternoster de corall de tres dobles, amb un botó al mig. Destaca, a la sala principal, una petita

capelleta descrita de la següent manera: "una imatge de paper en la qual es pintat la Verge Maria, Sant Joan i Sant Cristòfol", amb una post ficada a la paret "amb una tovallola, una llàntia amb tot son guarniment davant la imatge" o un "corn per cornar". Després de la mort d'Antoni Canals, en el mateix any de l'inventari heretà la propietat el seu fill que arrendà a diversos parcers, mentre que ells vivien a la casa pairal. L'any 1571 el bisbe de Barcelona, concedí llicència a Joaquim Canals i la seva muller per a construir una sepultura a l'església de Sant Pere de Rubí, a la nau, enfront de la capella de Sant Roc. La capella fou identificada i descoberta en enrajolar l'església l'any 1927; els trossos de làpida que la cobrien portaven la inscripció de la família Canals i per damunt d'aquesta, la de la família Rosés. Totes aquestes restes van desaparèixer l'any 1936. En els testaments dels amos de can Rosés sempre es disposava que els caps de la casa fossin enterrats a la tomba familiar a la nau de l'església de Sant Pere i que, el dia del funeral es repartís pa cuit a la porta de l'església a tots els assistents. L'any 1640 la propietat va passar a la noble família de Jaume Jordà i l'any 1669 Jaume Rosés, pagès de les Corts de Sarrià comprà la propietat. El senyoriu alodial de la finca, que primer era de la Catedral de Barcelona, passà al monestir de Sant Llorenç del Munt (RUFÉ, 1984a; 1997a). El desembre de 1855 es va publicar una reial ordre per la qual s'afegia aquest lloc al terme de Rubí des del de Sant Cugat (SIERRA, 1989). De l'any 1863, data un plànol de la finca en temps de Jaume Rosés i Pallisa. El 1885 es parla de la masia Rosés o de la Torre (RAMON, 1989). A principis del segle XIX un jove nomenat Ferrer es va casar amb la pubilla; el seu fill i hereu Sebastià Ferrer i Rosés, fou batlle de la vila i president de la Unió de Vinyaters de Catalunya. La seva pubilla, Felicitat Ferrer i Aimeric, es casà amb Martí Rodó i Palet, que fou regidor de l'Ajuntament i vice-president de la Cambra Agrícola. Va tenir una mort tràgica, asfixiat en un cup, en intentar salvar el mosso de la casa, l'any 1926. Es conserva un diploma de la Exposició Universal, testimoni de l'atorgament d'una medalla d'argent a Pedro Farré i Gatell el 9 de desembre de 1888. Com que Felicitat Ferrer no va tenir descendència, l'herència va passar a la seva germana Lluïsa, qui va casar amb Hermenegildo Vidal. Una filla d'ambdós, Mercedes Vidal Ferrer, es va casar amb José Saurí Ribas, els quals van adoptar a la propietària actual, la senyora Mercedes Corral i González.

Bibliografia

BENCOMO et alii (1986) BENCOMO, C.; BELTRAN, J.L.; GARCIA, C.; IBAÑEZ, D.; JORBA, A.; LÓPEZ, F.; MOLINERO, C.; OLLE, J.; PRIETO, A.; PUIG, R.M.; RUFÉ, M.A.; SANTIRSO, M.; YSAS, P. Aproximació a la Història de Rubí. Rubí: Ajuntament de Rubí. BONET I GARÍ, Lluís (1983) Les Masies del Maresme. Barcelona, Montblanc-Martín C.E.C. CASTELL, EL (1999). Llistat de patrimoni industrial, Rubí, El Castell-Ecomuseu urbà. Document mecanografiat, 1999. Informació oral de Josep Viladiu Alzamora, abril 2001. MERINO, Joan Miquel (1982) "Sant Pere de Rubí a través de la documentació antiga dels segles X, XI, XII i XIII", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 6, pp. 114-118, Rubí, Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí. PLA ESPECIAL (s.d.). Pla Especial i Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Rubí. Document mecanografiat. RAMON I MORROS, Jaume (1989) "Rubí vist des dels butlletins dels excursionistes barcelonins" XXXII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, Vol. II, pp. 361-366, Rubí: Fundació Museu Biblioteca de Rubí - Centre d'Estudis Rubinencs. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1984a) Les masies de Rubí i la seva gent. Patronat del Museu-Biblioteca de Rubí. RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1997a) Les masies de Rubí i la seva gent. Rubí, Rubricata. El setmanari de Rubí. Caixa de Terrassa. SIERRA SANGÜESA, Octavi (1989) "Annexió a Rubí d'un barri de Sant Cugat" XXXII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, Vol. II, pp. 329-334, Rubí: Fundació Museu Biblioteca de Rubí - Centre d'Estudis Rubinencs.

